Lieta Nr. A420122322
Lietas arhīva Nr. AA43-0385-23/6
ECLI:LV:ADAT:2023:0712.A420122322.8.S

Administratīvā apgabaltiesa
SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā
Rīgā 2023.gada 12.jūlijā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā: tiesas sēdes priekšsēdētāja Inga Juhņeviča-Knoka, tiesneši Sanita Kanenberga un Valters Poķis

piedaloties pieteicējas SIA „/nosaukums E/" pilnvarotajiem pārstāvjiem zvērinātam advokātam Aivaram Blūmiņam un /pers. A/ un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Veselības ministrija pilnvarotajiem pārstāvjiem /pers. B/, /pers. C/, /pers. D/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz SIA „/nosaukums E/" pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru SIA „/nosaukums E/" tiktu atlīdzināti zaudējumi 3 596 538,45 *euro* apmērā, sakarā ar SIA „/nosaukums E/" apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2022.gada 17.oktobra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Zāļu valsts aģentūras (turpmāk – aģentūra) 2014.gada 10.decembra lēmumu AS „SENTOR FARM APTIEKAS" aptiekai /adrese A/, noņemts speciālais darbības nosacījums (zāļu izgatavošana aptiekā).

Ar aģentūras 2014.gada 23.decembra lēmumu Nr.13-7/103 (turpmāk – 2014.gada 23.decembra lēmums) apstiprināta citas AS „SENTOR FARM APTIEKAS" aptiekas izvietošana minētajā teritorijā (/adrese B/), bet ar aģentūras 2015.gada 14.janvāra lēmumu Nr.13-8/18 (turpmāk – 2015.gada 14.janvāra lēmums) tai reģistrēts speciālais darbības nosacījums (zāļu izgatavošana aptiekā).

Aģentūras 2014.gada 23.decembra un 2015.gada 14.janvāra lēmumi ar Administratīvās apgabaltiesas 2020.gada 26.novembra spriedumu lietā Nr.A420254816 atcelti. Spriedumā secināts, ka AS „SENTOR FARM APTIEKAS" tiesību normās ietverto regulējumu, kas aizliedz citas aptiekas izvietošanu 500 metru rādiusā no aptiekas ar speciālo darbības nosacījumu, ir izmantojusi pretēji šo normu mērķim, bet aģentūra nepamatoti nav veikusi jebkādas darbības, lai novērstu vai mazinātu šādas rīcības kaitīgās sekas, proti, nav savlaicīgi informējusi citus tirgus dalībniekus par atteikšanos no speciālās darbības nosacījuma, kas tādējādi liedza arī citiem tirgus dalībniekiem izvietot aptiekas konkrētajā teritorijā laika periodā, kad tas bija iespējams.

[2] Pieteicēja 2021.gada 4.novembrī vērsās aģentūrā ar iesniegumu par zaudējumu atlīdzināšanu, kas pieteicējai radušies, ņemot vērā aģentūras 2014.gada 23.decembra un 2015.gada 14.janvāra lēmumus. Pieteicējas iesniegumu aģentūra pārsūtīja izskatīšanai Veselības ministrijai (turpmāk – ministrija).

Ņemot vērā, ka ministrija nesniedza atbildi mēneša laikā, pieteicēja 2021.gada 27.decembrī vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru pieteicējai tiktu atlīdzināti zaudējumi 4 713 637,45 *euro* apmērā. Ar 2022.gada 14.septembrī iesniegtiem pieteikuma grozījumiem, pieteicēja samazinājusi prasīto zaudējumu atlīdzinājuma apmēru līdz 3 596 538,45 *euro*.

Pieteikums (kopā ar tā papildinājumu) pamatots ar to, ka iestādes prettiesiska rīcība, aģentūrai pieņemot 2014.gada 23.decembra un 2015.gada 14.janvāra lēmumus, ir konstatēta jau ar Administratīvās apgabaltiesas 2020.gada 26.novembra spriedumu lietā Nr.A420254816 (turpmāk – Apgabaltiesas 2020.gada 26.novembra spriedums).

Ja aģentūra būtu rīkojusies tiesiski un devusi iespēju arī citiem tirgus dalībniekiem pārreģistrēt savas aptiekas uz strīdus teritoriju (500 metru rādiusā no adreses /adrese A/), pieteicēja būtu pārcēlusi aptieku „/nosaukums A/", kas atradās /adrese C/, uz strīdus teritoriju, tādējādi gūstot ievērojami lielāku peļņu, nekā guva aptieka „/nosaukums A/", strādājot /adrese C/, ar negatīvu bilanci. Ja pieteicēja laicīgi būtu uzzinājusi, ka tiks pieņemts lēmums, kas neliedz izvietot aptieku strīdus teritorijā, pieteicēja varētu laikus rīkoties, lai pēc iespējas ātrāk nostiprinātu reorganizāciju tiesiski saistošā veidā. Attiecīgi tieši aģentūras prettiesiski pieņemtie lēmumi ir uzskatāmi par pieteicējas zaudējumu galveno un pat vienīgo cēloni. Aģentūras lēmumi neļāva pieteicējai pārnest tās aptieku uz adresi strīdus teritorijā, ļaujot to darīt tikai AS „SENTOR FARM APTIEKAS", tādējādi radot pieteicējai ievērojamus zaudējumus, kas izpaudās tieši negūtās peļņas veidā.

Nosakot pieteicējas negūtās peļņas apmēru, vērtējams, kāda peļņa būtu pieteicējas aptiekai, ja tā atrastos strīdus teritorijā. Ja pieteicējas aptieka „/nosaukums A/" tiktu pārcelta uz /adrese D/, taksācijas gadā tā būtu guvusi vismaz tādu pašu peļņu, kādu 2012.–2014.gadā vidēji guva pieteicējas aptieka, kura atradās strīdus teritorijā.

Izdodot Lēmumu, ministrija nav ievērojusi Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma (turpmāk ? Atlīdzināšanas likums) 18.panta otrajā daļā noteikto termiņu lēmuma pieņemšanai. Minētais lēmums ministrijai bija jāpieņem līdz 2021.gada 4.decembrim. Lēmums par termiņa pagarināšanu pieņemts prettiesiski, jo tāds pieņemts tikai 2021.gada 13.decembrī, proti, jau pēc noteiktā termiņa administratīvā akta izdošanai. Turklāt lēmums par termiņa pagarināšanu pieteicējai netika paziņots.

[3] Ministrija ar 2022.gada 27.janvāra lēmumu Nr.01-23.4/450 atteicās izdot administratīvo aktu, ar kuru pieteicējai tiktu atlīdzināti mantiskie zaudējumi 4 713 637,45 *euro* apmērā (turpmāk – Lēmums).

Lēmumā norādīts, ka zaudējumu atlīdzinājums nevar balstīties uz vispārīgiem pieņēmumiem par iespējamu notikumu attīstības gaitu, ja prettiesiskais lēmums nebūtu pieņemts. 2014.gada 23.decembra un 2015.gada 14.janvāra lēmumi to pieņemšanas brīdī pieteicējai nelabvēlīgas sekas nevarēja radīt, jo, ņemot vērā, ka pieteicējai izsniegtā licence aptiekai „/nosaukums A/" stājās spēkā tikai 2015.gada 24.janvārī, pieteicēja nekādus lēmumus par

aptiekas pārvietošanu līdz minētajam datumam nevarēja pieņemt. Adresē, kurā iepriekš bija izvietota aptieka „/nosaukums A/", turpina darbu cita pieteicējas aptieka, līdz ar to ir apšaubāma pieteicējas sniegtā informācija, ka aptieka „/nosaukums A/" nebija rentabla un to bija nepieciešams pārcelt citur, lai gūtu lielāku peļņu. Pieteicējas nolūks pārcelt aptieku uz strīdus teritoriju nav pierādīts.

Līdz 2014.gada 30.decembrim pieteicēja veica ne tikai aptiekas darbību, bet arī zāļu lieltirgotavas darbību. Līdz ar to pieteicēja nav pierādījusi, ka prognozējamās peļņas aprēķins ir balstīts tikai uz aptiekas „/nosaukums B/" darbību. Pieteicēja nav iesniegusi pierādījumus arī par tās aptiekas peļņu, kura atrodas netālu no /adrese B/, proti, /adrese E/.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2022.gada 17.oktobra spriedumu noraidīts pieteicējas pieteikums, pamatojoties uz turpmāk norādītajiem argumentiem.

[4.1] Tiesa atsaucās uz Latvijas Republikas Satversmes 92.panta trešajā teikumā, Administratīvā procesa likuma 92.pantā un Atlīdzināšanas likuma 6.pantā un 7.panta pirmajā daļā noteikto. No minētajām tiesību normām izriet, ka, lai noteiktu privātpersonai tiesības uz atlīdzinājumu par zaudējumiem, ko tai nodarījusi valsts pārvaldes iestāde, ir jākonstatē, ka ir iestājušies šādi kumulatīvi kritēriji: 1) iestāde ir pieņēmusi prettiesisku administratīvo aktu vai veikusi prettiesisku faktisko rīcību; 2) cietušajam ir radies mantas samazinājums jeb zaudējumi; 3) pastāv tieša cēloņsakarība starp iestādes prettiesisko aktu vai rīcību un cietušā mantas samazinājumu. Nepastāvot kaut vienam no iepriekš minētajiem kritērijiem, nav konstatējamas privātpersonas tiesības uz atlīdzinājumu.

[4.2] Lietā nav strīda par to, ka aģentūras 2014.gada 23.decembra lēmums un 2015.gada 14.janvāra lēmums ir bijuši prettiesiski. Atceļot šos lēmumus, to atzinusi Apgabaltiesa 2020.gada 26.novembra spriedumā.

Strīds lietā ir par to, vai aģentūra, pieņemot minētos lēmumus, ir radījusi pieteicējai zaudējumus pieteikumā norādītajā apmērā. Pieteicēja, pamatojot tai nodarītos zaudējumus, argumentējusi, ka gadījumā, ja aģentūra būtu rīkojusies tiesiski, pieteicēja varētu pārcelt tās aptieku „/nosaukums A/" uz strīdus teritoriju un varētu gūt peļņu no minētās aptiekas darbības pieteikumā norādītajā apmērā. Turpretī ministrija norādījusi, ka pieteicēja nav pierādījusi, ka tā pārceltu konkrēto aptieku uz strīdus teritoriju un ka pārceltā aptieka spētu gūt peļņu pieteikumā norādītajā apmērā.

Ievērojot minēto, lietā ir jānoskaidro, vai pieteicējai ir radušies zaudējumi un vai tie cēloņsakarīgi ir saistīti aģentūras lēmumiem, kuru prettiesiskums konstatēts jau administratīvajā lietā Nr.A420254816.

[4.3] Izskatāmajā lietā pieteicēja lūdz atlīdzināt tai nodarītos zaudējumus 3 596 538,45 *euro* apmērā, norādot, ka šos zaudējumus veido pieteicējas neiegūtā peļņa.

Atbilstoši Atlīdzināšanas likuma 7.panta otrajai daļai, aprēķinot mantisko zaudējumu, ņem vērā arī neiegūto peļņu, ja cietušais spēj pierādīt, ka notikumu parastās attīstības gaitā peļņa tiktu gūta. Savukārt Civillikuma 1787.pants nosaka, ka, aprēķinot atrauto peļņu, nav jāņem par pamatu tikai varbūtības, bet nedrīkst būt šaubu vai vismaz jābūt pierādītam līdz tiesisku pierādījumu paticamības pakāpei, ka šāds zaudējums cēlies no tās darbības vai bezdarbības, ar ko zaudējums nodarīts.

Kā norādījis Senāts, atrautās peļņas institūta mērķis ir atlīdzināt cietušajam to, ko viņš noteikti būtu saņēmis, ja prettiesiskā rīcība nebūtu notikusi, jeb novērst tās kaitīgās sekas, ko prettiesiskā rīcība noteikti nodarītu cietušā mantai nākotnē. Lai gan ne vienmēr iespējams un nepieciešams noteikt precīzu atrautās peļņas apmēru, likums nepieļauj apmierināt prasījumu par atrauto peļņu, pamatojoties uz spekulācijām par atrautās peļņas esamību un apmēru (*sk. Senāta 2009.gada 2.aprīļa sprieduma lietā Nr.SKA-94/2009 (A42398605) 12.punktu, 2010.gada 18.maija sprieduma lietā Nr.SKA-122/2010 (A42609607) 13.punktu*). Tā kā zaudējumiem pašiem par sevi ir mantiskais raksturs, to esība un apmērs ir konkrēti pamatojams un pierādāms. Zaudējumu atlīdzības uzdevums ir atjaunot (aizpildīt) to mantas stāvokli, kāds būtu bijis tad, ja mantas samazinājums (aizskāruma dēļ) nebūtu radies. Tādēļ zaudējumu atlīdzinājums nevar balstīties uz vispārīgiem pieņēmumiem par iespējamu notikumu attīstības gaitu, ja prettiesiskais lēmums nebūtu pieņemts. Tādēļ, it īpaši, runājot par neiegūto peļņu, pietiekami skaidri ir jākonstatē, ka attiecīgu ieguvumu persona tiešām pamatoti un reāli varēja sagaidīt (*sk. Senāta 2013.gada 11.novembra sprieduma lietā SKA-316/2013 (A42835609) 9.punktu*).

[4.4] Pieteicējas apgalvojums, ka aģentūras tiesiskas rīcības rezultātā pieteicēja būtu guvusi peļņu 3 596 538,45 *euro* apmērā, ir pamatots ar pieteicējas uzskatu, ka tā būtu pārcēlusi aptieku „/nosaukums A/" no adreses /adrese C/ uz adresi /adrese D/ vai citu adresi strīdus teritorijā un ka šī aptieka gūtu tādu pašu peļņu, kādu pieteicēja 2012.–2014.gadā vidēji guva no aptiekas /adrese B/.

Ievērojot minēto, tiesai jāpārbauda, vai aģentūras tiesiskas rīcības rezultātā būtu sagaidāma iepriekš minēto apstākļu iestāšanās. Sākotnēji tiesa izvērtēja pieteicējas apgalvojumu, ka tiesiskas rīcības rezultātā pieteicēja tās aptieku „/nosaukums A/" būtu pārcēlusi uz strīdus teritoriju.

[4.5] Lai izdarītu secinājumu par to, ka pieteicēja aģentūras tiesiskas rīcības rezultātā būtu pārcēlusi aptieku „/nosaukums A/" uz strīdus teritoriju, būtu jākonstatē, ka pieteicējai būtu šāda iespēja un ka pieteicēja šādu iespēju būtu varējusi un gribējusi īstenot. Savukārt, lai izdarītu jebkādus secinājumus par to, vai pieteicējai būtu iespēja konkrēto aptieku pārcelt uz minēto teritoriju aģentūras tiesiskas rīcības rezultātā, ir jāgūst skaidrība par to, kāda būtu bijusi aģentūras tiesiska rīcība.

Ņemot vērā, ka aģentūras rīcība atzīta par prettiesisku ar Administratīvās apgabaltiesas 2020.gada 26.novembra spriedumu, atbilde par to, kāda būtu bijusi aģentūras tiesiska rīcība, rodama, aplūkojot minētā sprieduma motīvus. Apgabaltiesa spriedumā norādījusi, ka aģentūra nav veikusi darbības, lai mazinātu vai novērstu nelabvēlīgo ietekmi uz konkurenci, kuru radīja AS „SENTOR FARM APTIEKAS" rīcība, izmantojot Ministru kabineta 2011.gada 2.augusta noteikumu Nr.610 „Aptieku un aptieku filiāļu izvietojuma kritēriji" (turpmāk – noteikumi Nr.610) 6.punktā noteikto ierobežojumu pretēji likumdevēja iecerētajam mērķim. Apgabaltiesa secinājusi, ka aģentūra nav iespējami īsā laikā publicējusi ziņas par pašas pieņemtajiem lēmumiem, kā arī ziņas, kas ļautu pārējiem jomā strādājošiem konkurentiem uzzināt par ierobežojoša nosacījuma atkrišanu – AS „SENTOR FARM APTIEKAS" kā licences turētāja atteikšanos no zāļu izgatavošanas aptiekā /adrese A/. Šo apsvērumu dēļ apgabaltiesa atzina, ka aģentūras 2014.gada 23.decembra un 2015.gada 14.janvāra lēmumi ir pieņemti prettiesiskā procedūrā un tādēļ ir atceļami.

No minētajiem apgabaltiesas sprieduma motīviem secināms, ka aģentūra, rīkojoties tiesiski, būtu rīkojusies atšķirīgi tieši attiecībā uz tās rīcībā esošās informācijas publiskošanu, proti, aģentūra informāciju par ierobežojošā nosacījuma atkrišanu, kā arī informāciju par 2014.gada 23.decembra lēmumu par AS „SENTOR FARM APTIEKAS" aptiekas pārcelšanu uz /adrese B/ būtu nekavējoties publicējusi, ļaujot ar attiecīgo informāciju iepazīties visiem jomā strādājošiem konkurentiem.

Tas gan nenozīmē, ka visiem tirgus dalībniekiem noteikti būtu iespēja izvietot aptieku strīdus teritorijā, jo kāds no tirgus dalībniekiem šajā teritorijā varētu izvietot arī tādu aptieku, kurai tiktu noteikts speciālais darbības nosacījums, kas secīgi neļauj attiecīgajā teritorijā izvietot vēl citas aptiekas. Līdz ar to aģentūras tiesiska rīcība, lai gan veicinātu godīgāku konkurenci uz aptiekas izvietošanu strīdus teritorijā, jo nodrošinātu līdzvērtīgākas iespējas, tomēr, iespējams, nenodrošinātu iespējas pārcelt aptiekas uz attiecīgo teritoriju pilnīgi visiem tirgus dalībniekiem, kuri to vēlētos.

Atbilstoši noteikumu Nr.800 19.punktam iesniegumus par aptiekas vai aptiekas filiāles atrašanās vietu aģentūra izskata piecu darbdienu laikā, ņemot vērā iesnieguma reģistrēšanas kārtas numuru. Tiesai nav pamata uzskatīt, ka pat tiesiskas aģentūras rīcības rezultātā, tai nekavējoties publiskojot ziņas par iepriekš pastāvējušā ierobežojuma atkrišanu, pieteicēja noteikti spētu uz strīdus teritoriju pārvietot kādu no aptiekām pirms kāds cits tirgus dalībnieks strīdus teritorijā esošai aptiekai reģistrētu speciālo darbības nosacījumu.

[4.6] Ministrija gan Lēmumā, gan tiesai iesniegtajos rakstveida paskaidrojumos norādījusi, ka aptieku „/nosaukums A/" pieteicēja ieguva tikai

2014.gada 30.decembrī, reorganizācijas procesa ietvaros pievienojot pieteicējai SIA „/nosaukums F/", kurai attiecīgā aptieka piederēja pirms tam, un ka pieteicējai izsniegtā licence aptiekai „/nosaukums A/" stājās spēkā tikai 2015.gada 24.janvārī. Ministrija norādījusi, ka arī šo iemeslu dēļ pieteicēja aptieku „/nosaukums A/" nebūtu pārvietojusi uz strīdus teritoriju.

Savukārt pieteicēja norādījusi, ka, zinot par iespēju izvietot aptieku strīdus teritorijā, pieteicēja būtu rīkojusies, lai pēc iespējas ātrāk iegūtu lēmumu par reorganizācijas apstiprināšanu. Turklāt SIA „/nosaukums F/" piederēja pieteicējai un šīs sabiedrības /amats/ bija pieteicējas /amats/ /pers. E/, tādēļ aptieku „/nosaukums A/" uz strīdus teritoriju būtu pārcēlusi SIA „/nosaukums F/".

Tiesa atsaucās uz Komerclikuma 350.panta pirmajā un otrajā daļā un 347.panta pirmajā daļā noteikto un norādīja, ka ziņas par reorganizāciju, kuras ietvaros pieteicējai pievienota SIA „/nosaukums F/", oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis" tika publicētas /datums/(*sk.*/tīmekļa vietne/). Līdz ar to ar pieteikumu par ieraksta izdarīšanu par reorganizāciju komercreģistra iestādē pieteicēja varēja vērsties ne ātrāk kā 2014.gada 23.decembrī. Līdz ar to tiesa nekonstatēja, ka pieteicēja, 2014.gada decembrī savlaicīgāk uzzinot par iespēju pārvietot aptieku, reorganizācijas procesu spētu būtiski pasteidzināt. Norādi par iespēju pasteidzināt reorganizācijas procesu detalizētāk nav skaidrojusi arī pieteicēja, tādēļ šādu iespēju tiesa vērtēja kritiski.

Kritiski tiesa vērtēja arī pieteicējas norādi par to, ka aptieku „/nosaukums A/" uz strīdus teritoriju būtu pārcēlusi pieteicējai pievienotā SIA „/nosaukums F/". Ņemot vērā, ka pieteicēja bija vienīgā SIA „/nosaukums F/" dalībniece un abām sabiedrībām valde sastāvēja no vienas un tās pašas personas (/pers. E/), pieteicējai ir iespēja izteikt salīdzinoši precīzus pieņēmumus par to, kā būtu rīkojusies SIA „/nosaukums F/", ja tai būtu iespēja pārvietot tās rīcībā esošo aptieku uz strīdus teritoriju. Tomēr lietā nav tādi pierādījumi, kuri apstiprinātu pieteicējas vai SIA „/nosaukums F/" vēlmi uz strīdus teritoriju pārvietot tieši aptieku „/nosaukums A/".

[4.7] Turklāt lietā konstatējami atsevišķi apstākļi, kuri rada šaubas par to, vai pieteicēja uz strīdus teritoriju būtu pārcēlusi tieši aptieku „/nosaukums A/", nevis, piemēram, aptieku „/nosaukums B/". Pirmkārt, pati pieteicēja norādījusi, ka 2015.gada 15.maijā beidzās termiņš nomas līgumam, pamatojoties uz kuru pieteicējas aptieka „/nosaukums B/" veica darbību /adrese B/, un ka šī apstākļa dēļ pieteicēja bija interesējusies par citām telpām aptiekas pārvietošanai strīdus teritorijā. Otrkārt, kā norādīts ministrijas paskaidrojumos, ko pieteicēja nav apstrīdējusi, adresē, kurā 2014.gadā atradās aptieka „/nosaukums A/", pieteicēja turpina saimniecisko darbību, izmantojot citu aptieku. Pastāvot šādiem apstākļiem, tiesai nebija pamata secināt, ka pieteicēja vai ar to saistītā SIA „/nosaukums F/", rodoties attiecīgai iespējai, uz strīdus teritoriju būtu pārcēlusi tieši aptieku „/nosaukums A/".

[4.8] Saistībā ar vēlmi pārvietot aptieku uz strīdus teritoriju pieteicēja norādījusi, ka šāda vēlme tai nav jāpierāda, ka tā ir prezumējama. Pamatojot šādu viedokli, pieteicēja atsaukusies uz Senāta 2019.gada 18.decembra sprieduma lietā Nr.SKA-408/2019 15.punktā norādīto. Tiesa šādam pieteicējas viedoklim nepiekrita.

No minētā Senāta nolēmuma izriet, ka prezumējama ir farmācijas tirgus dalībnieku interese atvērt aptieku /adrese B/, kur atrodas arī SIA „Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīca" stacionārs „Latvijas Infektoloģijas centrs". Šāds secinājums ir loģisks, ņemot vērā, ka minētā centra pacienti, uzzinot par nepieciešamību pēc konkrētiem medikamentiem, tos varētu vēlēties iegādāties jau iespējami tuvākajā aptiekā. Uz to, ka pieprasījums pēc medikamentiem šajā teritorijā bija ievērojams, norāda arī pieteicējas sniegtā informācija, ka tās aptiekai /adrese B/ bija viens no lielākajiem apgrozījumiem starp visām aptiekām Latvijā.

Tomēr tirgus dalībnieku interese pārvietot aptieku uz „Latvijas Infektoloģijas centrs" teritoriju nav salīdzināma ar tirgus dalībnieku interesi pārvietot aptieku uz jebkuru citu adresi 500 metru attālumā no „Latvijas Infektoloģijas centrs". Tādēļ, pamatojot iespējamo notikumu attīstību aģentūras tiesiskas rīcības gadījumā, pieteicējai tomēr būtu jāspēj pamatot arī tās interesi par aptiekas pārvietošanu uz citu adresi.

Lai gan tiesa nevarēja izslēgt iespēju, ka aģentūras tiesiskas rīcības rezultātā pieteicēja vai ar to saistītā sabiedrība SIA „/nosaukums F/" pārceltu aptieku „/nosaukums A/" uz strīdus teritoriju un pieteicēja turpmākajos gados gūtu peļņu no šādas aptiekas pārvietošanas, tiesai nebija pamata atzīt, ka šāda notikumu attīstība noteikti būtu sagaidāma.

[4.9] Tiesa atzina, ka jau iepriekš konstatētie apstākļi liedza secināt, ka aģentūras tiesiskas rīcības rezultātā pieteikumā norādīto peļņu pieteicēja gūtu. Tomēr papildus tiesa vērsa uzmanību uz to, ka pieteicēja nav ticami pierādījusi nedz to, ka aptieka „/nosaukums A/" aģentūras tiesiskas rīcības gadījumā noteikti tiktu pārcelta uz strīdus teritoriju, nedz to, ka pieteicēja, pat pārvietojot konkrēto aptieku, no tās gūtu pieteikumā norādīto peļņu.

Pieteicējas viedoklis, ka aģentūras tiesiskas rīcības rezultātā aptieka „/nosaukums A/" gūtu peļņu 3 596 538,45 *euro* apmērā, ir pamatots ar pieņēmumu, ka aptieka, kura tiktu izvietota strīdus teritorijā (/adrese D/), vidēji gadā gūtu tādu pašu peļņu, kādu laika periodā no 2012.gada līdz 2014.gadam vidēji gadā guva pieteicējas aptieka „/nosaukums B/".

Tiesa norādīja, ka tā nevar sniegt objektīvu vērtējumu pieteicējas apgalvojumam, ka tās aptiekai /adrese B/ bija izveidojusies stabila klientu bāze un ka attiecīgie klienti turpinātu iegādāties medikamentus tieši pieteicējas aptiekā pat tad, ja tuvāk atrastos cita aptieka. Pieteicēja nav iesniegusi jebkādus pierādījumus, kas apstiprinātu šādus pieteicējas pieņēmumus. Pieteicēja nav veikusi pētījumus, no kuriem šādi secinājumi varētu tikt izdarīti.

Tāpat tiesa norādīja, ka tā nevar sniegt objektīvu vērtējumu pieteicējas norādei, ka darbības vieta /adrese D/ ir labāka par darbības vietu /adrese B/. Tomēr jau pašas pieteicējas sniegtie paskaidrojumi tiesai radīja šaubas par šāda pieņēmuma pareizību. No pieteicējas sniegtajiem paskaidrojumiem izriet, ka pieteicējas aptieka /adrese B/ bija salīdzinoši ienesīga aptieka (pieteikuma papildinājumos norādīts, ka no 2010. līdz 2014.gadam tā bija viena no trim aptiekām ar lielāko apgrozījumu Latvijā). Turklāt no pieteicējas pārstāvju tiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem varēja noprast, ka šīs aptiekas darbība bija specifiska, jo tajā tika tirgoti ļoti dārgi medikamenti specifisku slimību ārstēšanai. Arī tiesas gūtie novērojumi liecina par to, ka pieprasījums pēc specifiskiem medikamentiem lielāks varētu būt tieši aptiekās, kuras izvietotas ārstniecības iestādēs, kurās šo medikamentu lietošanu pacientiem nozīmē ārstniecības personas, vai šo ārstniecības vietu tiešā tuvumā.

Tāpat pieteicēja nav uzrādījusi jebkādus pierādījumus, kas ļautu secināt, cik pamatoti, nosakot iespējamo aptiekas peļņu laika periodā no 2015. līdz 2021.gadam, ir izmantot aptiekas vidējo peļņu laika periodā no 2012. līdz 2014.gadam. Proti, vai farmācijas tirgū nav notikušas kādas izmaiņas, kuras kopumā, iespējams, varēja ietekmēt peļņas gūšanas iespējas no aptiekas darbības. Turklāt jāņem vērā, ka pieteicējas iespējas gūt peļņu no aptiekas /adrese B/ laika periodā no 2012. līdz 2014.gadam bija saistītas ar konkrētajā laikā un teritorijā pastāvošo konkurenci. Ja aģentūra būtu rīkojusies tiesiski un būtu savlaicīgi informējusi par iespēju pārvietot aptieku uz strīdus teritoriju, nav iespējams izslēgt, ka uz strīdus teritoriju tiktu pārceltas vairākas dažādu farmācijas tirgus dalībnieku aptiekas, kas, iespējams, varētu saasināt cīņu par klientiem un, iespējams, atsaukties arī uz aptieku iespējām gūt peļņu šajā teritorijā kopumā.

Apkopojot iepriekš minēto, tiesa secināja, ka pieteicējas izdarītie pieņēmumi par tās spēju gūt peļņu, pārceļot aptieku uz /adrese D/, objektīvi nav pārbaudāmi, jo tie atkarīgi no ļoti daudz un dažādiem apstākļiem, kurus nav iespējams paredzēt. Ievērojot iepriekš minēto, tiesa neguva apstiprinājumu, ka aģentūras tiesiskas rīcības gadījumā pieteicējas aptieka, pat ja tā tiktu pārvietota uz /adrese D/, gūtu peļņu tādā apmērā, kādā to guva pieteicējas aptieka /adrese B/ laika periodā no 2012. līdz 2014.gadam.

[4.10] Kā jau minēts, atrautās peļņas institūta mērķis ir atlīdzināt cietušajam to, ko viņš noteikti būtu saņēmis, ja prettiesiskā rīcība nebūtu notikusi. Likums nepieļauj apmierināt prasījumu par atrauto peļņu, pamatojoties uz spekulācijām par atrautās peļņas esamību un apmēru (*sk. Senāta 2009.gada 2.aprīļa sprieduma lietā Nr.SKA-94/2009 12.punktu, 2010.gada 18.maija sprieduma lietā Nr.SKA-122/2010 13.punktu*). Ņemot vērā, ka pieteicēja tās atrautās peļņas aprēķinu ir pamatojusi ar virkni tādu pieņēmumu, kurus tiesa objektīvi nevarēja pārbaudīt, tiesa atzina, ka pieteikums nav pamatots un ir noraidāms.

[4.11] Papildus pieteicēja izteikusi iebildumus par to, ka Lēmumu ministrija ir pieņēmusi tikai 2022.gada 27.janvārī, tādējādi pārkāpjot Administratīvā procesa likumā noteikto termiņu administratīvā akta izdošanai. Tomēr tiesa nekonstatēja, ka šīs lietas ietvaros minētajam pārkāpumam, ja tāds ir pieļauts, būtu nozīme.

Pieteikuma priekšmets ir labvēlīga administratīvā akta izdošana, ar kuru pieteicējai tiktu atlīdzināti zaudējumi 3 596 538,45 *euro* apmērā par kaitējumu, kas tai nodarīts ar aģentūras 2014.gada 23.decembra un 2015.gada 14.janvāra lēmumiem. Vēršanās ministrijā ar lūgumu noteikt atlīdzinājumu saistībā ar konkrēto aģentūras rīcību un secīgi ministrijas pieņemtais lēmums, ar kuru pieteicējas lūgums noraidīts, vērtējami tikai kontekstā ar to, vai pieteicēja ir ievērojusi lietas ārpustiesas izskatīšanas kārtību. Minētais pārkāpums, pat tad, ja tāds pieļauts, nav kavējis pieteicēju vērsties tiesā ar prasījumu par atlīdzinājuma noteikšanu. Tādēļ pieteicējas iebildumus par minētā lēmuma izdošanas termiņu tiesa detalizētāk nevērtēja.

[5] Par Administratīvās rajona tiesas 2022.gada 17.oktobra spriedumu pieteicēja iesniedza apelācijas sūdzību, kurā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[5.1] Pirmās instances tiesas spriedumā ir nepamatoti secināts, ka starp pieteicējai radītajiem zaudējumiem un aģentūras prettiesisko rīcību nav konstatējams cēloniskais sakars.

Ņemot vērā aģentūras lēmumu specifiku un to ietekmi uz konkurences apstākļiem konkrētajā tirgū, lietā, izvērtējot cēlonisko sakaru, ir piemērojami citi civiltiesību principi, nekā tie, uz kuriem norādījusi pirmās instances tiesa. Pieteicējai tika liegta piekļuve ap Infektoloģijas centru esošajam farmācijas tirgum. Ievērojot to, ka aģentūras lēmumu radītās kaitīgās sekas bija citu konkurentu nepielaišana konkrētajam tirgum, ir pamats piemērot konkurentu bloķēšanas rezultātā radīto zaudējumu atlīdzināšanai piemērojamos civiltiesību principus. Lai arī pieteicēja uz nepieciešamību piemērot civiltiesību principus, kas attiecas uz konkurences tiesību normu pārkāpumiem, norādīja jau 2022.gada 16.septembra tiesas sēdē, tomēr spriedumā tas nav analizēts. Tā vietā tiesa, atsaucoties uz Senāta spriedumiem, kuri pieņemti tiesvedībās ar būtiski atšķirīgiem faktiskajiem apstākļiem, piemēroja vispārējos civiltiesiskās atbildības priekšnoteikumus.

[5.2] Spriedumā nepamatoti secināts, ka pieteicējas spēja un griba pārnest tās rīcībā esošās aptiekas nav pierādīta. Pieteicējas rīcībā bija vispārējā tipa aptieka, kuru tā varēja pārnest uz strīdus teritoriju. To, ka pieteicēja uz strīdus teritoriju būtu pārvietojusi tieši „/nosaukums A/" aptieku, pierāda apstāklis, ka „/nosaukums A/" aptieka strādāja ar zaudējumiem. Minēto apstākli apliecina pieteicējas iesniegtie „/nosaukums A/" peļņas un zaudējumu aprēķini.

[5.3] Nevar piekrist spriedumā norādītajam, ka pieteicējai drīzāk bija nodoms uz strīdus teritoriju pārvietot „/nosaukums B/", kurai 2015.gada 15.maijā beidzās termiņš nomas līgumam, kā dēļ pieteicēja interesējās par apkaimē esošajām brīvajām telpām. Šāds apgalvojums nav racionāls no saimnieciskās darbības ekonomiskā skatupunkta. „/nosaukums B/" jau darbojās strīdus teritorijā un tās darbība rezultējās ar ievērojamu peļņu. Savukārt aptieka „/nosaukums A/" pieteicējas meitas sabiedrībai (tātad arī pieteicējai) radīja zaudējumus.

[5.4] Tiesa nepamatoti apšauba pieteicējas nolūku pārvietot aptieku „/nosaukums A/", pamatojoties uz to, ka adresē, kurā tā darbojās aģentūras lēmumu pieņemšanas brīdī, pieteicēja farmaceitisko darbību veic arī šobrīd.

Līdz šim pieteicējai nav izdevies pārcelt šo aptieku uz ienesīgāku vietu noteikumos Nr.610 ietverto aptieku pārvietošanas ierobežojumu un piemērotu telpu neesības dēļ. Tomēr pieteicēja nevēlas atteikties no konkrētajā vietā darbojošās aptiekas licences, jo jaunas licences iegūšana ir ārkārtīgi apgrūtināta un atsevišķās teritorijās (Rīgā) pat neiespējama.

[5.5] Pieteicējas vēlme pārnest aptieku „/nosaukums A/" uz vietu blakus „Latvijas Infektoloģijas centrs" ir ne tikai pierādīta, bet tā ir prezumējama. Uz rentabilitāti norāda nelielais attālums starp „Latvijas Infektoloģijas centrs" un /adrese D/, kur pusi no 500 metru rādiusa ap „Latvijas Infektoloģijas centrs" ieskauj Biķernieku mežs, uz kuru vidusmēra patērētājs nedosies pēc „Latvijas Infektoloģijas centrs" apmeklējuma. „Latvijas Infektoloģijas centrs" apmeklētāju un potenciālo „/nosaukums A/" aptiekas apmeklētāju plūsma dosies uz to pusi, kur atrodas /adrese D/ un kur blakus atrodas lielākā daļa sabiedriskā transporta pieturvietu. Aptieku, kas atrastos /adrese D/, apmeklētu arī apkaimes iedzīvotāji.

[5.6] Pieteicēja un AS „SENTOR FARM APTIEKAS" bija vienīgās farmācijas tirgus dalībnieces, kas vēlējās pārcelt aptieku uz strīdus teritoriju. To apliecina tas, ka pieteicēja jau ilgstoši darbojās strīdus teritorijā un tā 2014.gada decembrī zināja, ka zaudēs savas aptiekas „/nosaukums B/" darbības vietu sakarā ar termiņa izbeigšanos līgumam par telpu nomu /adrese B/. Pieteicēja aktīvi sekoja līdzi apkaimē notiekošajām aptieku licenču izmaiņām. Tādējādi, ja pieteicēja būtu laikus uzzinājusi par savu aptieku pārvietošanas iespēju, tā šo izdevību būtu arī izmantojusi.

Otrkārt, tikai pieteicēja uzskatīja, ka viņas subjektīvās tiesības uz aptieku izvietošanu strīdus teritorijā ir aizskartas, un apstrīdēja aģentūras lēmumus. Neviens cits komersants nebija nedz iesniedzis pieteikumus par aģentūras lēmumu apstrīdēšanu un pārsūdzēšanu, nedz arī pievienojies ierosinātajai administratīvajai lietai trešās personas statusā. Tiesas uzskats, ka citi komersanti būtu vēlējušies uz strīdus teritoriju pārvietot savas aptiekas, ir tikai tiesas pieņēmums, kuru nepamato neviens no lietā esošajiem pierādījumiem.

[5.7] Nevar piekrist spriedumā norādītajam, ka pieteicēja nav uzrādījusi pierādījumus, kas ļautu secināt, cik pamatoti, nosakot iespējamo aptiekas peļņu laika periodā no 2015. līdz 2021.gadam, ir izmantot aptiekas vidējo peļņu laika periodā no 2012. līdz 2014.gadam. Tāpat nevar piekrist, ka tiesai neesot informācijas par to, vai farmācijas tirgū nav bijušas kādas izmaiņas, kas kopumā ietekmētu tās dalībnieku peļņas apmēru.

Visā tiesvedības laikā tiesa objektīvās izmeklēšanas principa ietvaros nenorādīja pieteicējai, ka tiesai trūktu pierādījumi, kas pamatotu kaitējuma kompensācijas apmēru.

Tiesai bija iespēja pārliecināties par to, ka farmācijas (vispārējā tipa aptieku) tirgū laika periodā kopš 2014. gada līdz 2021.gadam nav notikušas kādas krasas izmaiņas, kas varēja ietekmēt peļņas gūšanas iespējas aptiekās. Aģentūra katru gadu publicē apkopojumu par medikamentu apgrozījumu Latvijas aptiekās. No apkopojuma par 2021.gadu redzams, ka aptiekās tirgoto medikamentu apgrozījums ne vien nav sarucis, bet tas ir ievērojami pieaudzis no 266 miljoniem *euro* par 2012.gadu līdz 388 miljoniem *euro* par 2021.gadu.

Ievērojot minēto, nav pamata uzskatīt, ka aptieku tirgū būtu notikusi kāda krīze, kuras dēļ pieteicējas norādītās „/nosaukums B/" peļņa /adrese B/, zaudējumu aprēķinam nebūtu izmantojama.

[6] Ministrija paskaidrojumos par pieteicējas apelācijas sūdzību norāda, ka tā ir nepamatota, norādot turpmāk minēto.

[6.1] Pieteicējas apgalvojumi par priekšrocību nodrošināšanu citiem farmācijas jomas tirgus dalībniekiem un it kā valsts iestāžu nelikumīgo rīcību, ir vērtējami kritiski, jo tie atspoguļo tikai pieteicējas subjektīvo skatījumu uz farmācijas tirgū esošo situāciju, kurā pieteicēja neieguva tiesības veikt farmaceitisko darbību tās ieskatā rentablākā un ienesīgākā farmaceitiskās darbības vietā.

Pieteicēja norādījusi tendenciozus apgalvojumus par aģentūras interesi AS „SENTOR FARM APTIEKAS" iesniegumu izskatīšanā, kas neiztur kritiku. AS „SENTOR FARM APTIEKAS" ir lielākais aptieku tīkla īpašnieks un licenču turētājs, un likumsakarīgi, ka tā biežāk vēršas aģentūrā ar iesniegumiem par nepieciešamo izmaiņu veikšanu, nekā citi komersanti, kam pieder mazs aptieku skaits.

Aģentūra nevar ietekmēt laiku un komersantu iespējas, kad viņi vēlas un iesniedz iesniegumus par izmaiņām licences/aptieku darbībās, bet, izskatot šos iesniegumus, aģentūrai jārīkojas saskaņā ar noteikumiem Nr.800.

[6.2] Tiesvedības procesa laikā administratīvajā lietā Nr.420254816 pieteicēja nevarēja norādīt, kādas darbības tā veikusi, lai saņemtu aģentūras

lēmumus vai atteikumu aptiekas vietas apstiprināšanai strīdus teritorijā. Lietā nav neviena pierādījuma, kas apliecinātu pieteicējas nolūku pārcelt aptieku uz strīdus teritoriju. Tā vietā pieteicēja nepamatoti mēģina pārliecināt tiesu par it kā iespējamu aktīvu rīcību aptiekas telpu meklējumos. Šāds pieteicējas nolūks izriet tikai no pieteicējas apgalvojumiem un nav pierādījumu, ka pastāv tieša cēloņsakarība — objektīva saikne starp aģentūras rīcību un tās radītajām laika ziņā sekojošām zaudējumu nodarošām sekām. Tieši pretēji – savos paskaidrojumos pieteicēja norāda, ka potenciālajās adresēs, kur bija iespējamā vēlme atvērt aptieku, nomas līgumi vai kādas citas vienošanās netika slēgtas.

No pieteicējas paskaidrojumiem lietā izriet, ka pieteicējas interese ir bijusi tikai par aptiekas izvietošanu /adrese B/, jo ar telpu nomas līguma izbeigšanos pieteicējas „/nosaukums B/" darbība šajā vietā vairs netika turpināta. No ministrijas rīcībā esošās informācijas izriet, ka pieteicēja 2021.gadā ir vērsusies SIA „Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīca" ar iesniegumu par telpu nomas iespējām stacionāra „Latvijas Infektoloģijas centrs" teritorijā, kas norāda uz pieteicējas patiesu nodomu/vēlmi veikt farmaceitisko darbību tieši /adrese B/, nevis citās pieteicējas norādītajās adresēs.

[6.3] /adrese C/, kuru pieteicēja vairākkārt lietas izskatīšanas gaitā norādījusi kā nerentablu vietu, darbību jau ilgstoši veic cita pieteicējas aptieka, kas dod pamatu apšaubīt pieteicējas apgalvojumu par minētās aptiekas rentabilitāti.

[6.4] Pieteicēja nebūtu vienīgais tirgus dalībnieks, kam būtu iespēja izvietot aptieku strīdus teritorijā, ja nebūtu pieņemti aģentūras 2014.gada 23.decembra un 2015.gada 14.janvāra lēmumi. Tādējādi pieteicējai nav tiesiska pamata uzskatīt, ka tai ir nodarīti zaudējumi iedomātas neiegūtās peļņas apmērā.

[6.5] Līdz 2014.gada 30.decembrim (pieteicējas reorganizācijas beigām) pieteicējai bija tikai viena aptieka – „/nosaukums B/", kuras licence bija anulēta. Līdz ar to kritiski vērtējams pieteicējas apgalvojums par kādas citas aptiekas pārvietošanu, jo atbilstoši lietas materiāliem un pieteicējas apelācijas sūdzībā norādītajam „/nosaukums B/", kas atradās /adrese E/, pieteicēja acīmredzami nevēlējās pārvietot citur.

2014.gada decembrī pieteicējai nebija pat teorētiskas iespējas pārvietot uz to brīdi tai vēl nepiederošo „/nosaukums A/" aptieku strīdus teritorijā, jo saskaņā ar Komerclikuma 350.panta pirmo daļu reorganizācija uzskatāma par spēkā stājušos ar brīdi, kad komercreģistrā izdarīti ieraksti par visām reorganizācijas procesā iesaistītajām sabiedrībām, ieskaitot jaundibinātās sabiedrības. Aģentūras 2014.gada 23.decembra un 2015.gada 14.janvāra lēmumi to pieņemšanas brīdī pieteicējai nelabvēlīgas sekas nevarēja radīt, jo, ņemot vērā, ka pieteicējai izsniegtā licence aptiekai „/nosaukums A/" stājās spēkā tikai 2015.gada 24.janvārī, pieteicēja nekādus lēmumus par „/nosaukums A/" aptiekas pārvietošanu līdz minētajam datumam nevarēja pieņemt.

[6.6] Pieteicējai līdz 2015.gada 14.janvārim bija vairāki komercdarbības virzieni, tai skaitā arī zāļu lieltirgotava. Uz pieteicējas citu papildus darbības virzienu norāda arī Pārtikas un veterinārā dienesta tīmekļa vietnē pieejamā informācija, ka pieteicējas darbība bija saistīta ne tikai ar zāļu izplatīšanu, bet arī Pārtikas un veterinārā dienestā reģistrējamo citu produktu izplatīšanu. Ievērojot minēto, kritiski vērtējama pieteicējas sniegtā informāciju par tai radīto zaudējumu apmēru.

[6.7] Nav pamata uzskatīt, ka peļņas apmērs visos periodos ir identisks. Pat tad, ja kādas aptiekas apgrozījums pieaug, kas visbiežāk var būt saistīts ar zāļu cenu kāpumu, tas neapliecina, ka automātiski pieaug arī peļņa. Tie ir vispārzināmi fakti, ka ar katru gadu izdevumi par telpu īri, loģistiku, personāla darba samaksa un nodokļi attiecīgi pieaug, tādējādi peļņas daļa proporcionāli var samazināties.

[6.8] Nav pamata uzskatīt, ka par prettiesiskiem atzīto aģentūras lēmumu saturs un būtība būtu mainījusies, ja aģentūra būtu rīkojusies tiesiski. Proti, ar lielu varbūtību var apgalvot, ka, pastāvot konkrētajiem faktiskajiem apstākļiem un normatīvo aktu regulējumam, aģentūra būtu pieņēmusi tāda paša satura lēmumus. Ja vien 2014.gada decembrī tehniskās iespējas un darbinieku kapacitātes trūkums būtu atļāvis, tad informācija par pieņemtajiem lēmumiem visticamāk tiktu publiskota aģentūras tīmekļa vietnē iespējami ātrākā periodā. Tādējādi izmaiņas būtu tikai informācijas publiskošanas ātrumā. Tomēr informācijas publiskošana dažas dienas ātrāk automātiski nenozīmē, ka visiem tirgus dalībniekiem, kuriem būtu bijusi interese atvērt aptieku strīdus teritorijā, būtu nodrošināta iespēja izvietot aptieku strīdus teritorijā.

[6.9] Nevar piekrist pieteicējas apelācijas sūdzībā norādītajam, ka konkrētajā lietā, izvērtējot cēlonisko sakaru, būtu piemērojami citi civiltiesību principi. Apgabaltiesa 2020.gada 26.novembra spriedumā nav norādījusi, ka aģentūra būtu veikusi konkurences tiesību pārkāpumu, tāpat spriedumā nav norādīta atsauce uz kādu konkrētu Konkurences likuma panta pārkāpumu. Turklāt prasījums zaudējumu atlīdzībai konkurences pārkāpumu lietā ir iesniedzams Ekonomisko lietu tiesā. Un pat tad, ja tiesa uzskatītu, ka ir notikusi konkurences ierobežošana, pieteicējai, lai tā varētu saņemt tai it kā nodarītos zaudējumus, būtu nepieciešams pierādīt konkurences tiesību pārkāpumu, zaudējumu rašanos un cēloņsakarību starp pirmajiem diviem.

[7] Tiesas sēdē pieteicēja pieteikumu un apelācijas sūdzību uzturēja, bet ministrija pieteicējas pieteikumu un apelācijas sūdzību neatzina.

Motīvu daļa

[8] Administratīvā apgabaltiesa, pārbaudījusi lietas materiālus un izvērtējusi lietā esošos pierādījumus kopsakarā ar procesa dalībnieku argumentiem, atzīst, ka pieteicējas apelācijas sūdzība nav pamatota un pieteikums ir noraidāms.

[9] Izvērtējot Administratīvās rajona tiesas sprieduma motivāciju, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa ir pareizi konstatējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus un pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums pamatā ir pareizs, līdz ar to apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturto daļu pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai (*skat. šā sprieduma 4.1.-4.6. un 4.11.apakšpunktu*).

Atbildot uz pietiecējas apelācijas sūdzības argumentiem, apgabaltiesa papildus norāda turpmāk minēto.

[10] Kā to pamatoti norādīja jau pirmās instances tiesa personas tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu nepamatota tiesību aizskāruma gadījumā ir noteiktas Latvijas Republikas Satversmes 92.pantā un konkretizētas Administratīvā procesa likuma 92.pantā, kas kopsakarā ar šā likuma 3.panta trešo daļu noteic, ka ikviens ir tiesīgs prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem vai nemantisko kaitējumu, kas tam nodarīts ar prettiesisku iestādes administratīvo aktu vai faktisko rīcību. Savukārt Atlīdzināšanas likumā regulēts minēto tiesību īstenošanas mehānisms.

Zaudējumu atlīdzinājuma pamats citstarp ir iestādes izdots prettiesisks administratīvais akts vai rīcība un pastāvoša cēloņsakarība starp iestādes prettiesisko rīcību un cietušajam nodarīto zaudējumu (Atlīdzināšanas likuma 4.panta pirmā daļa un 6.panta pirmā daļa). Mantiskais zaudējums šā likuma izpratnē ir katrs mantiski novērtējams pametums, kas cietušajam radies iestādes prettiesiskā administratīvā akta dēļ. Aprēķinot mantisko zaudējumu, ņem vērā arī neiegūto peļņu, ja cietušais spēj pierādīt, ka notikumu parastās attīstības gaitā peļņa tiktu gūta (Atlīdzināšanas likuma 7.panta pirmā un otrā daļa).

No minētajām tiesību normām izriet, ka atlīdzinājuma institūta būtība un primārais uzdevums administratīvajā procesā ir nodrošināt to zaudējumu atlīdzināšanu, kurus ir izraisījusi iestādes prettiesiska rīcība. Tādā veidā tiek nodrošināts, ka valsts uzņemas atbildību par tiem zaudējumiem, kurus izraisījusi iestāde (iestādes pieļauta kļūda), vienlaikus neuzņemoties atbildību par zaudējumiem, kas personai radušies neatkarīgi no iestāžu rīcības. Tāpēc zaudējumu atlīdzināšana ir vērsta uz to, lai cietušais tiktu nostādīts tādā mantiskā stāvoklī, kāds pastāvētu, ja zaudējumus izraisījusī iestādes kļūda nebūtu

pieļauta, vienlaikus paturot prātā, ka atlīdzinājumam nebūtu cietušajam jārada labāka mantiskā situācija, nekā tā būtu bijusi, ja pārkāpums nebūtu pieļauts (*Senāta 2022.gada 8.marta sprieduma lietā Nr. SKA-384/2022 (ECLI:LV:AT:2022:0308.A420417014.11.S) 12.punkts, 2022.gada 10.maija sprieduma lietā Nr. SKA-471/2022 (ECLI:LV:AT:2022:0510.A420340016.15.S) 39.punkts un tajos norādītā judikatūra*).

Par neiegūto jeb atrauto peļņu ir runa gadījumā, kad ar aizskārēja prettiesisko rīcību cietušajam ir liegta iespēja iegūt sagaidāmu mantas vērtības pieaugumu, proti, nākotnē gūstamu mantisku labumu, kas tiktu saņemts, ja tiesību aizskārums nebūtu noticis (*Senāta 2016.gada 28.jūnija sprieduma lietā Nr.SKC-272/2016 (C09037312) 6.1.punkts, 2018.gada 29.novembra sprieduma lietā Nr.SKC-209/2018 (C31296613) 5.3.punkts, 2020.gada 13.februāra sprieduma lietā Nr.SKC-8/2020, (C29452516) 9.3.punkts*).

Kā jau to norādīja pirmās instances tiesa, tad judikatūrā arī atzīts, ka zaudējumu esība jākonstatē, izvērtējot lietā gūtos pierādījumus, un nav pieļaujams secinājumu par zaudējumu esību izdarīt, balstoties tikai uz pieņēmumiem, un, it īpaši, runājot par neiegūto peļņu, ir pietiekami skaidri jākonstatē, ka attiecīgu ieguvumu persona tiešām pamatoti un reāli varēja sagaidīt. Turklāt atlīdzināmi ir tādi zaudējumi, kuri ir tiešā cēloņsakarībā ar iestādes rīcību.

Tiesību normās nav paredzēts, ka mantisko zaudējumu atlīdzināšanas priekšnoteikumi lietās, kas saistītas ar aģentūras rīcību un pieņemtajiem lēmumiem, kuriem var būt netieša ietekme uz konkurenci, salīdzinot ar citiem administratīvā procesa ietvaros nodarītajiem zaudējumu gadījumiem, būtu atšķirīgi. Pieteicējas apelācijas sūdzībā norādītajos avotos ir skaidroti zaudējumu aprēķināšanas principi prasībās pret konkurentiem par to izdarītiem konkurences tiesību pārkāpumiem, ceļot prasību pret pārkāpēju civiltiesiskā kārtībā.

[11] No pieteicējas sniegtās argumentācijas kopsakarā ar lietā iesniegto zaudējumu aprēķinu secināms, ka pieteicējas zaudējuma atlīdzinājuma prasījums balstīts pieņēmumā, ka aģentūras rīcības, savlaicīgi nepublicējot informāciju par AS „SENATOR FARM APTIEKAS" plānoto atteikšanos no aptiekas „/nosaukums C/" licences speciālās darbības nosacījuma – zāļu izgatavošana aptiekā –, un secīgi prettiesiski pieņemto 2014.gada 23.decembra lēmuma un 2015.gada 14.janvāra lēmuma rezultātā pieteicēja nav varējusi pārvietot jeb pārcelt aptieku „/nosaukums A/", kas atradās /adrese C/, uz teritoriju 500 metru rādiusā no adreses /adrese B/ un tādējādi no aptiekas darbības gūt peļņu tādā apmērā kā iepriekš vidēji guva tās aptieka „/nosaukums B/", atrodoties /adrese B/.

Tātad lietā ir jāpārbauda, vai starp norādīto aģentūras rīcību, 2014.gada 23.decembra lēmumu un 2015.gada 14.janvāra lēmumu, kas atzīti par prettiesiskiem un atcelti, un pieteicējas norādīto zaudējumu pastāv tieša cēloņsakarība.

Proti, tiesai, izvērtējot prasījumu atlīdzināt negūto peļņu, vispirms jānoskaidro, vai, aģentūrai rīkojoties tiesiski un neizdodot prettiesiskos lēmumu, pieteicēja būtu ieguvusi tiesības pārvietot aptieku uz strīdus teritoriju.

Tas noskaidrojams, būtībā veicot hipotētiskā labvēlīgā administratīvā akta izdošanas pamatotības pārbaudi jeb kāda situācija būtu hipotētiski izveidojusies (pastāvējusi), ja iestāde nebūtu rīkojusies prettiesiski – nebūtu pieļāvusi konkrēto kļūdu. Attiecībā uz to tiesai ir jāvadās pēc objektīvās izmeklēšanas principa. Pēc tam, kad ir noskaidrots, vai pieteicēja būtu varējusi savu aptieku pārvietot uz strīdus teritoriju, ja nebūtu pieļautā pārkāpuma, var pievērsties jautājumam par to, vai un kādā apmērā pieteicēja aptiekas pārvietošanas rezultātā būtu guvusi peļņu. Tas atbilstoši Atlīdzināšanas likuma 7.panta otrajai daļai ir jāpierāda pieteicējai (*sal. sk. Senāta 2014.gada 22.oktobra sprieduma lietā Nr.SKA-807/2014 12. un 13.punktu un 2022.gada 23.maija sprieduma lietā Nr.SKA-596/2022 7.punktu*).

[12] Saskaņā ar noteikumu Nr.800 5.punktu licence vispārējās aptiekas darbībai ir spēkā tikai attiecīgajās licencēs norādītajā farmaceitiskās darbības vietas adresē un telpās.

Ja persona vēlas pārvietot aptieku, proti, mainīt farmaceitiskās darbības vietu, tad saskaņā ar minēto noteikumu 15.punktu personai jāvēršas aģentūrā ar iesniegumu par licences aptiekas darbībai izsniegšanu vai pārreģistrēšanu vai par izmaiņām attiecīgajā informācijā un dokumentos (turpmāk – iesniegums par licenci).

Noteikumu Nr.800 16.punkts noteic, ja vispārējā tipa aptieku pārvieto, tad pirms šo noteikumu 15.punktā noteiktā iesnieguma iesniegšanas, aģentūrā jāiesniedz iesniegums, kurā norāda aptieku, kurai mainīsies farmaceitiskās darbības vieta, un jaunā farmaceitiskās darbības vieta (turpmāk ? iesniegums par aptiekas atrašanās vietu).

Saskaņā ar noteikumu Nr.800 19.punktu aģentūra, izvērtē noteikumu 16.punktā minēto iesniegumu par aptiekas atrašanās vietu (ņemot vērā reģistrēšanas kārtas numuru) un piecu darbdienu laikā pieņem lēmumu par aptiekas atrašanās vietu, ja ir atbilstība pieļaujamam aptieku skaitam un aptiekas atrašanās vietai saskaņā ar Farmācijas likumu un normatīvajiem aktiem par aptieku un aptieku filiāļu izvietojuma kritērijiem, vai arī pieņem lēmumu noraidīt aptiekas atrašanās vietu.

Noteikumu Nr.800 22.punkts noteic, ka aģentūra pieņem lēmumu noraidīt aptiekas vai aptiekas filiāles atrašanās vietu, ja ir pārsniegts maksimāli pieļaujamais vispārēja tipa aptieku skaits (ja tiek atvērta jauna aptieka) vai aptiekas un aptiekas filiāles atrašanās vieta neatbilst Farmācijas likumam un normatīvajiem aktiem par aptieku un aptieku filiāļu izvietojuma kritērijiem (22.1.apakšpunkts); aģentūrā ir reģistrēts šo noteikumu 15.punktā minētais iesniegums par licences izsniegšanu vai pārreģistrēšanu (farmaceitiskās darbības vietas maiņa), par kuru aģentūra nav pieņēmusi attiecīgu lēmumu, un norādītā aptiekas un aptiekas filiāles atrašanās vieta neatbilst Farmācijas likumam un normatīvajiem aktiem par aptieku un aptieku filiāļu izvietojuma kritērijiem (22.2.apakšpunkts); par vienu un to pašu vietu ir iesniegti vairāki šo noteikumu 16.punktā minētie iesniegumi, no kuriem par vienu ir iesniegts šo noteikumu 19.punktā minētais lēmums par aptiekas vai aptiekas filiāles atrašanās vietu (22.3.apakšpunkts).

Noteikumu Nr.800 21.punkts noteic, ka noteikumu 15.punktā minēto iesniegumu licences vispārējā tipa darbībai aģentūrā iesniedz 60 dienu laikā pēc šo noteikumu 19.punktā minētā lēmuma pieņemšanas par aptiekas atrašanās vietu.

Saskaņā ar noteikumu Nr.800 31.punktā noteikto noteikumu 15.punktā noteikto iesniegumu un tam pievienoto informāciju un dokumentus reģistrē to saņemšanas dienā un tos izvērtē, veicot sākotnējo ekspertīzi dokumentu reģistrācijas secībā. Saskaņā ar noteikumu Nr.800 3. un 35.punktu lēmumu par pārreģistrēšanu aģentūra pieņem pēc tam, kad saskaņā ar šo noteikumu 35.punktu pēc sākotnējas ekspertīzes ir izvērtēts, ka aptiekas telpas, aprīkojums, iekārtas, personāls un dokumentācija atbilst normatīvajos aktos par aptieku darbību un zāļu izplatīšanu un citos farmācijas jomu regulējošajos normatīvajos aktos noteiktajām prasībām, kā arī iesniegumā minētajiem speciālās darbības nosacījumiem.

Noteikumu Nr.800 26.punkts noteic, ka papildus šo noteikumu 61.punktā minētajiem lēmumiem par atteikumu pārreģistrēt licenci aģentūra atsaka pārreģistrēt licenci vispārējā tipa aptiekas darbībai, ja ir pieņemts šo noteikumu 19.punktā minētais lēmums noraidīt aptiekas vai aptiekas filiāles atrašanās vietu (26.1.apakšpunkts); nav izpildītas šo noteikumu 20. un 21.punktā minētās prasības (26.2.apakšpunkts); nav ievērota šo noteikumu 16.punktā minētā kārtība (26.3.apakšpunkts).

Noteikumu Nr.610 6.punkts noteic, ka ir atļauta vispārējā tipa aptiekas (izņemot šo noteikumu 14.punktā minēto aptieku) pārvietošana, pamatojoties uz esošo speciālo atļauju (licenci), vienas apdzīvotās vietas robežās, kur 500 metru rādiusā ar precizitāti, ne sliktāku kā divi metri, nav funkcionējošas vispārējā tipa aptiekas, kurā izgatavo zāles vai kura strādā visu diennakti.

[13] Kā to pamatoti norādījusi jau pirmās instances tiesa, tad ar Apgabaltiesas 2020.gada 26.novembra spriedumu atzīts, ka aģentūras 2014.gada lēmums un 2015.gada lēmums ir pieņemts prettiesiskā procedūrā, jo aģentūra nav veikusi tādas darbības, kuras tai bija iespējams veikt, lai mazinātu vai

novērstu nelabvēlīgo ietekmi uz konkurenci, kuru radīja trešās personas AS „SENATOR FARM APTIEKAS" rīcība, izmantojot noteikumu Nr.610 6.punktā noteikto ierobežojumu pretēji likumdevēja mērķim. Proti, aģentūra nav iespējami īsākā laikā publicējusi ziņas par pašas pieņemtajiem lēmumiem, kā arī ziņas, kas ļautu pārējiem jomā strādājošajiem komersantiem uzzināt par ierobežojoša nosacījuma atkrišanu – AS „SENATOR FARM APTIEKAS" kā licences turētāja atteikšanos no zāļu izgatavošanas aptiekā. Ar šādu bezdarbību aģentūra pēc būtības radījusi situāciju, ka citiem farmācijas tirgus dalībniekiem nebija vienlīdzīgu iespēju normālas konkurences apstākļos attīstīt savu komercdarbību un pārvietot aptieku uz konkrēto teritoriju.

Tātad lietā jāvērtē, vai, aģentūrai rīkojoties tiesiski un nekavējoties publicējot informāciju par pieņemtajiem lēmumiem, dodot visiem farmācijas tirgus dalībniekiem vienlīdzīgu iespēju veikt darbības, lai varētu pārvietot aptieku uz konkrēto teritoriju, tieši pieteicējai būtu iespējas pārvietot tās norādīto aptieku un strīdus teritoriju. Tas ļautu konstatēt cēlonisko sakaru starp 2014.gada 23.decembra lēmuma un 2015.gada 14.janvāra lēmuma un to pieņemšanas procedūrā pieļauto kļūdu un pieteicējai kā pretendentam uz aptiekas pārcelšanu šīs kļūdas dēļ radītajiem zaudējumiem.

[13.1] Lietā nav strīda, ka iepriekš aptiekai „/nosaukums C/", kas atradās /adrese A/, bija izsniegta aptiekas licence ar speciālās darbības nosacījumu – zāļu izgatavošana aptiekā ?, kas saskaņā ar noteikumu Nr.610 6.punktu liedza strīdus teritorijā pārcelt citu aptieku. 2014.gada 8.decembrī AS „SENATOR FARM APTIEKAS" vērsās aģentūrā ar iesniegumu par atteikšanos no licencē paredzētā speciālā darbības veida un ar aģentūras 2014.gada 10.decembra lēmumu, kas stājās spēkā 2014.gada 20.decembrī, nolemts licenci pārreģistrēt, anulējot šo speciālo darbības nosacījumu kā tas nodibināts arī Apgabaltiesas 2020.gada 26.novembra sprieduma 20.punktā. Šis aģentūras 2014.gada 20.decembra lēmums nav pārsūdzēts un ir izpildīts.

Informācija par aģentūras 2014.gada 10.decembra lēmumu ievietota aģentūras tīmekļa vietnē 2014.gada 19.decembrī, kā tas nodibināts Apgabaltiesas 2020.gada 26.novembra sprieduma 21.punktā un par to lietā nav strīda.

[13.2] 2014.gada 18.decembrī aģentūrā iesniegumu par aptiekas atrašanās vietu iesniedza AS „SENTOR FARM APTIEKAS", kura izskatīšanas rezultātā aģentūra pieņēma 2014.gada 23.decembra lēmumu. Ar minēto lēmumu atzīts, ka AS „SENTOR FARM APTIEKAS" aptiekas plānotā jaunā farmaceitiskās darbības vieta – /adrese B/ – atbilst noteikumu Nr.610 6.punktā noteiktajām prasībām. Lietā nav strīda, ka informācija par to, ka aģentūra saņēmusi 2014.gada 18.decembra iesniegumu, aģentūras tīmekļa vietnē ievietota 2014.gada 19.decembrī, bet par 2014.gada 23.decembra lēmumu informācija ievietota tā pieņemšanas dienā.

Pēc tam AS „SENTOR FARM APTIEKAS" jau 2014.gada 29.decembrī vērsās aģentūrā ar iesniegumu par licenci, kura izskatīšanas rezultātā tika pieņemts aģentūras 2015.gada 14.janvāra lēmums, ar kuru AS „SENTOR FARM APTIEKAS" izsniegta licence, tajā norādot farmaceitiskās darbības vietu /adrese B/ un cita starp speciālās darbības nosacījumu – zāļu izgatavošana aptiekā. Minētais lēmums publicēts 2015.gada 24.janvārī.

[13.3] Izvērtējot minēto, apgabaltiesa secina, ka no 2014.gada 20.decembra vairs nepastāvēja ierobežojums strīdus teritorijā pārvietot vispārējā tipa aptieku, un jebkura persona, kas to vēlējās, tostarp pieteicēja, saskaņā ar iepriekšminētajām noteikumu Nr.800 normām varēja vērsties aģentūrā vispirms ar iesniegumu par aptiekas atrašanās vietu strīdus teritorijā un pēc tam ar iesniegumu par licenci.

Informāciju par aģentūras 2014.gada 10.decembra lēmumu un to, ka tādējādi pēc būtības ir atcelts aptieku pārvietošanas ierobežojums strīdus teritorijā, citi farmācijas tirgus dalībnieki varēja uzzināt tikai no brīža, kad aģentūra saskaņā ar noteikumu Nr.800 77.punktu tīmekļa vietnē ievietoja attiecīgu informāciju, proti, 2014.gada 19.decembrī. Tas ir tajā pašā dienā, kad tīmekļa vietnē ievietota informācija un citi farmācijas tirgus dalībnieki varēja uzzināt par to, ka jau kāds no tirgus dalībniekiem ir vērsies aģentūrā ar iesniegumu par aptiekas atrašanās vietu strīdus teritorijā un plāno atvērt vai pārvietot aptieku ar paredzamo darbību – zāļu izgatavošana.

Apgabaltiesa uzskata, ka, ja aģentūra būtu pēc iespējas ātrāk publicējusi informāciju par AS „SENATOR FARM APTIEKAS" nodomu attiekties no speciālās darbības nosacījuma konkrētajā aptiekā, tad to aģentūra varēja veikt ne ātrāk kā 2014.gada 8.decembrī, kad AS „SENATOR FARM APTIEKAS" vērsās aģentūrā ar attiecīgu iesniegumu. Līdz ar to pārējie farmācijas tirgus dalībnieki, tostarp pieteicēja, par šādu nodomu varētu uzzināt vismaz desmit dienas ātrāk nekā tas notika konkrētajā gadījumā, kā arī pirms tam, kad kādam no farmācijas tirgus dalībniekiem jau radusies iespēja vērsties aģentūrā ar iesniegumu par aptiekas atrašanās vietu strīdus teritorijā. Tas arī citiem farmācijas tirgus dalībniekiem dotu gan pietiekami laiku apsvērt iespējas atvērt aptieku strīdus teritorijā vai pārvietot kādu aptieku uz strīdus teritoriju, gan pēc informācijas publicēšanas par aģentūras 2014.gada 10.decembra lēmuma pieņemšanu vienlīdz izmantot iespēju pēc iespējas ātrāk vērsties aģentūrā ar iesniegumu par aptiekas atrašanās vietu.

Apgabaltiesa nekonstatē, ka aģentūra būtu kavējusies ar informācijas par 2014.gada 18.decembra iesnieguma par aptiekas atrašanās vietu un par 2014.gada 23.decembra lēmuma pieņemšanu, jo tāda vietnē ievietota tajā pašā vai nākamajā dienā. Līdz ar to farmācijas tirgus dalībniekiem bija iespēja nekavējoties uzzināt par šādu cita farmācijas tirgus dalībnieka rīcību un aģentūras lēmumu, kā arī savu tālāko rīcību saistībā ar aptiekas atvēršanu un pārcelšanu plānot, rēķinoties jau ar cita farmācijas tirgus dalībnieka veiktajām darbībām un aģentūras pieņemtajiem lēmumiem pirms tam.

Aģentūras lēmums par aptiekas atrašanās vietu strīdus teritorijā pats par sevi neierobežo un neizslēdz cita farmācijas tirgus dalībnieka tiesības saņemt labvēlīgu aģentūras lēmumu par aptiekas atrašanās vietu šajā teritorijā citā adresē, kamēr vien aģentūra nav pieņēmusi jaunu kādai personai labvēlīgu lēmumu izsniegt vai pārreģistrēt licenci aptiekas darbībai strīdus teritorijā ar attiecīgu ierobežojošu speciālās darbības nosacījumu. Taču bez ievērības nav atstājams, ka atbilstoši noteikumu Nr.800 19., 31. un 35.punktā noteiktajai kārtībai aģentūra iesniegumus izvērtē to reģistrācijas secībā. Līdz ar to nav šaubu, ka tam farmācijas tirgus dalībniekam, kurš pirmais vēršas aģentūrā ar iesniegumu par aptiekas atrašanās vietu, ir lielāka iespējamība arī pirmajam saņemt aģentūras lēmumu par to un secīgi pēc tam vērsties aģentūrā ar iesniegumu licences saņemšanai, kā arī to saņemt.

[13.4] Taču apgabaltiesa uzskata, ka pat, ja aģentūra būtu vismaz desmit dienas ātrāk publicējusi informāciju par AS „SENATOR FARM APTIEKAS" nodomu attiekties no speciālā darbības nosacījuma konkrētajā aptiekā un pēc 2014.gada 10.decembra lēmuma pieņemšanas esošā tiesiskā regulējuma ietvaros veikusi citas darbības, nodrošinot vienlīdzīgas iespējas strīdus teritorijā konkurēt visiem tirgus dalībniekiem, piemēram, savlaicīgi farmācijas tirgus dalībniekiem paziņojusi par laiku, kad aģentūra uzsāks iesniegumu par aptieku atrašanās vietu strīdus teritorijā pieņemšanu, nav pamata secinājumam, ka pieteicēja pamatoti un reāli varēja sagaidīt viņai labvēlīga administratīvo akta izdošanu par licenci un pieteicēja noteikti būtu ieguvusi tiesības pārvietot aptieku uz strīdus teritoriju.

Arī tāda procesa gadījumā, kad tiktu nodrošinātas vienlīdzīgas iespējas pieteikties, pieteicējas iespējas pārvietot aptieku uz strīdus teritoriju būtu atkarīgas ne tikai no tā, vai pieteicēja iesniegtu attiecīgus iesniegumus aģentūrā, bet arī no tā, vai pirms pieteicējas ar atbilstošiem iesniegumiem aģentūrā nebūs vērsies kāds cits farmācijas tirgus dalībnieks, kurš konkrētajā adresē vēlēsies atvērt aptieku, uzņemoties veikt arī speciālās darbības, un par kuru aģentūra ātrāk pieņemtu attiecīgu lēmumu par licenci. Kā izriet no noteikumu Nr.800 22. un 26.punktā noteiktā, tad pamats aģentūrai pieņemt lēmumu noraidīt aptiekas atrašanās vietu un pieņemt lēmumu par atteikumu pārreģistrēt licenci cita starp ir tas, ka pirms tam aģentūra ir pieņēmusi lēmumu par licences izsniegšanu vai pārreģistrēšanu citas aptiekas darbībai ar tādu nosacījumu, kas attiecīgi liedz turpmāk šajā teritorijā pārvietot citas aptiekas.

Pirmkārt, jebkurā gadījumā no tās personas rīcības, kurai ir spēkā esoša licence ar speciālās darbības nosacījumu un kura vēršas aģentūrā ar iesniegumu par atteikšanos no speciālās darbības nosacījuma, ir atkarīgs, kad viņa šādu iesniegumu iesniegs aģentūrai. Tādējādi šai personai faktiski jebkurā gadījumā būs vairāk laika sagatavoties, lai nekavējoties un uzreiz pēc speciālā nosacījuma atcelšanas varētu aģentūrā pirmā iesniegt pieteikumu par aptiekas atrašanās vietu citā adresē, nekā tas būs citiem farmācijas tirgus dalībniekiem, pat, ja aģentūra būtu veikusi atbilstošas darbības, cenšoties nodrošināt vienlīdzīgas iespējas visiem farmācijas tirgus dalībniekiem konkurēt attiecīgajā teritorijā.

Nav šaubu, ka SENATOR FARM noteikti vēlējās atvērt aptieku strīdus teritorijā. Kā redzams, AS „SENATOR FARM APTIEKAS" ne tikai

vēlējās, bet arī bija veikusi nepieciešamās darbības, lai varētu strīdus teritorijā atvērt aptieku un nekavējoties vērsties ar iesniegumiem aģentūrā. Pati par sevi AS „SENATOR FARM APTIEKAS" vēlme veikt saimniecisko darbību konkrētā vietā nav atzīstama par prettiesisku. Atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai kārtībai tas, ka AS „SENATOR FARM APTIEKAS" attiecās no speciālā darbības nosacījuma vienas aptiekas darbības vietā, neliedz tai vienlīdz ar citiem farmācijas tirgus dalībniekiem vērsties ar iesniegumiem aģentūrā un prasīt aptiekas darbības vietas apstiprināšanu un lēmuma par licences izsniegšanu arī ar speciālās darbības noteikumiem citā adresē. Ierobežojums AS „SENATOR FARM APTIEKAS" vispār pretendēt uz aptiekas atvēršanu konkrētajā teritorijā neizriet arī no Administratīvās apgabaltiesas 2020.gada 26.novembra spriedumā un Senāta spriedumos lietā Nr.420254816 izteiktajām atziņām. Aģentūrai, nodrošinot vienlīdzīgas iespējas strīdus teritorijā konkurēt visiem tirgus dalībniekiem, lēmuma izdošanas procesā būtu jāvērtē, vai izsniedzot labvēlīgu lēmumu konkrētam pretendentam ir iespējams sasniegt arī ar tiesību normām noteikto ierobežojumu mērķus, tostarp jāvērtē samērīgums. Tādējādi nav arī pamats pieņēmumam, ka AS „SENATOR FARM APTIEKAS" iesniegums noteikti tiktu noraidīts.

Otrkārt, pieteicēja pati argumentējusi, ka farmācijas tirgus dalībniekiem bija zināms, ka strīdus teritorijā ir iespējams gūt lielāku peļņu nekā citviet. Ņemot vērā minēto un to, ka strīdus teritorijā atrodas Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīcas stacionārs „Latvijas Infektoloģijas centrs", kas ticami norāda uz paaugstinātu iespējamo klientu plūsmu tās apkārtnē, ir prezumējama farmācijas tirgus dalībnieku interese par iespēju atvērt aptieku konkrētajā teritorijā (ne tikai konkrēti adresē, kur atrodas stacionārs) un nav pamata pieņēmumam, ka šāda interese vērēja būt tikai AS „SENATOR FARM APTIEKAS" un pieteicējai un ka tās varēja būt vienīgās farmācijas tirgus dalībnieces, kas vēlējās pārcelt aptieku uz strīdus teritoriju kā to apelācijas sūdzībā min pieteicēja. Tas, ka pieteicējas aptieka iepriekš darbojās strīdus teritorijā un pieteicēja sekoja līdz apkaimē notiekošajām aptieku licenču izmaiņām, neizslēdz, ka attiecīga interese bija arī citiem farmācijas tirgus dalībniekiem un arī tie atbilstošu iespēju būtu izmantojuši, ja tiktu nodrošinātas līdzvērtīgas iespējas pieteikties uz aptiekas izvietošanu strīdus teritorijā un par to būtu uzzinājuši pietiekamu laiku pirms AS „SENATOR FARM APTIEKAS" vērsusies ar iesniegumu aģentūrā par aptiekas darbības vietu un tai pieņemts labvēlīgais aģentūras 2014.gada 23.decembra lēmums. Tas, ka pieteicēja pārsūdzēja 2014.gada 23.decembra lēmumu un 2015.gada 14.janvāra lēmumu pierāda, ka pieteicēja bija aktīvāka savu interešu aizsardzībai, taču tas nepierāda, ka citiem farmācijas tirgus dalībniekiem šāda interese vispār nebija. Turklāt neviena tiesību norma nepiešķir personai, kas pārsūdzējusi citai personai izdotu labvēlīgu administratīvo aktu, prasīt, lai tā atcelšanas gadījumā tiktu izdots tieši sūdzības iesniedzējam labvēlīgs administratīvais akts. Pārsūdzēšana nedod arī priekšrocības sūdzības iesniedzējam vēlāk pieprasīt konkurences ierobežošanu un labvēlīga administratīvā akta izdošanu attiecībā pret sevi.

Turklāt, ņemot vērā, ka strīdus teritorijā atrodas konkrētais stacionārs, ka iepriekš strīdus teritorijā AS „SENATOR FARM APTIEKAS" nodrošināja zāļu izgatavošanu aptiekā /nosaukums D/, bet tas netiek turpināts, bet AS „SENATOR FARM APTIEKAS" bija interese savas komercdarbības ietvaros nodrošināt zāļu izgatavošanu citā aptiekā, nav pamata pieņēmumam, ka arī citiem farmācijas tirgus dalībniekiem nebūtu interese strīdus teritorijā atvērt aptieku, kas uzņemsies veikt konkrēto speciālo darbību.

Treškārt, pieteicēja savas tiesības saņemt zaudējumu atlīdzinājumu balsta apstāklī, ka pieteicēja uz strīdus teritoriju būtu pārcēlusi aptieku „/nosaukums A/", kas atradās /adrese C/. Tātad aģentūras tiesiskas rīcības gadījumā pieteicēja būtu prasījusi šai aptiekai izsniegtas licences pārreģistrāciju ar farmaceitiskās darbības vietu strīdus teritorijā.

Kā to pamatoti norādījusi ministrija, tad konkrēto aptieku pieteicēja ieguva tikai 2014.gada 30.decembrī, reorganizācijas procesa ietvaros, jo pieteicējai pievienota SIA „/nosaukums F/", kurai attiecīgā aptieka piederēja un bija izsniegta attiecīga licence. Tikai ar aģentūras 2015.gada 14.janvāra lēmumu licence pārreģistrēta un pieteicējai izsniegta licence šādas aptiekas darbībai ar farmaceitiskās darbības vietu /adrese C/, kas stājās spēkā 2015.gada 24.janvārī (*lietas 98.-99.lapa*).

Tas pierāda, ka pat ja aģentūra uzreiz 2014.gada 8.decembrī būtu publicējusi informāciju par AS „SENATOR FARM APTIEKAS" nodomu attiekties no speciālā darbības nosacījuma konkrētajā aptiekā un nekavējoties pēc aģentūras 2014.gada 10.decembra lēmumu pieņemšanas nodrošinājusi visiem farmācijas tirgus dalībniekiem vienādas iespējas vērsties ar attiecīgajiem iesniegumiem aģentūrā, pieteicēja ar iesniegumu par konkrētās aptiekas licences pārreģistrāciju aptiekas pārvietošanai uz strīdus teritoriju varētu vērsties tikai pēc 2015.gada 14.janvāra, bet attiecīgu tieši pieteicējai labvēlīgu lēmumu aģentūra varētu pieņemt ne ātrāk par 2015.gada 24.janvāri. Apgabaltiesa atzīst, ka nav ticams, ka tādējādi tieši pieteicēja varēja būt pirmā, kas iesniegtu attiecīgu iesniegumu aģentūrā par licences pārreģistrēšanu, bet citi farmācijas tirgus dalībnieki savas iespējas šī vismaz mēneša laikā neizmantotu un pieteicējas iespējas pārcelt aptieku uz strīdus teritoriju nebūtu ierobežotas.

Apgabaltiesa pievienojas pirmās instances tiesas motivācijai, ka nav pamatoti un ir kritiski vērtējami pieteicējas argumenti par iespēju būtiski pasteidzināt reorganizācijas procesu. Tādējādi nav ticams, ka pieteicējai būtu bijušas faktiski iespējas izšķiroši ātrāk vērsties aģentūrā ar iesniegumu par licenci.

Vienlaikus apgabaltiesa nepievienojas pirmās instances motivācijai, ka ir pamats apšaubīt pieteicējas vēlmi uz strīdus teritoriju pārcelt tieši aptieku „/nosaukums A/" un ka pieteicēja nav pietiekami pamatojusi interesi pārvietot aptieku uz citu adresi 500 metru attālumā no adreses /adrese B/, kur atrodas arī stacionārs „Latvijas Infektoloģijas centrs". Pat, ja pastāv pirmās instances tiesas minētie apstākļi, kas norāda, ka pieteicēja varēja būt ieinteresēta arī citas aptiekas pārcelšanai, tas pats par sevi objektīvi neizslēdz, ka pieteicējai varēja būt interese arī par konkrētās aptiekas pārcelšanu un uz citu adresi strīdus teritorijā, kur arī ir paredzama pietiekama klientu plūsma aptiekas darbības rentabilitātei. Turklāt apgabaltiesai nav šaubu, ka, ņemot vērā, ka no 2015.gada maija pieteicējai vairs nebija iespējas savu darbību turpināt /adrese B/, pieteicējai bija interese atvērt aptieku tuvu vietai, kurā tā iepriekš strādāja un guva peļņu, ko pieteicēja ir pierādījusi ar iesniegto peļņas un zaudējumu aprēķinu. Tāpat tas, ka pieteicēja joprojām turpina saimniecisko darbību adresē /adrese C/, izmantojot citu aptieku, neizslēdz, ka pieteicējai iepriekš varēja būt nodoms par šīs aptiekas pārcelšanu. Pieteicēja nav ierobežota mainīt nodomus un īstenot savu saimniecisko darbību atbilstoši aktuālajai situācijai un iespējai realizēt savus nodomus.

[13.5] Šādos apstākļos apgabaltiesa atzīst, ka ir pamats secināt, ka aģentūras tiesiskas rīcības rezultātā citi farmācijas tirgus dalībnieki konkurētu ar pieteicēju par iespēju atvērt vai pārcelt aptieku uz strīdus teritoriju, un nav pamata secināt, ka pieteicējai noteikti tiktu izdots labvēlīgs administratīvais akts, kas ļautu tai uz strīdus teritoriju pārvietot tās norādīto aptieku, jo tam nav pārliecinošu pierādījumu.

[14] Ievērojot minēto, apgabaltiesa atzīst, ka no lietā iesniegtajiem pierādījumiem nav gūstams apstiprinājums tam, ka tieši aģentūras 2014.gada 23.decembra lēmuma, 2015.gada 14.janvāra lēmuma un to pieņemšanas procedūrā aģentūras pieļauto kļūdu dēļ pieteicēja nav varējusi pārvietot tās norādīto aptieku uz strīdus teritoriju. Tādējādi nav konstatējama cēloņsakarība un ir pamats pieteicējas pieteikuma noraidīšanai. Līdz ar to nav izšķirošas nozīmes tālāk pievērsties jautājumam par to, vai un kādā apmērā pieteicēja aptiekas pārvietošanas rezultātā uz adresi strīdus teritorijā būtu guvusi peļņu un vai pieteicējas iesniegtie pierādījumi pierāda tās apgalvojumus par negūto peļņu attiecīgajā apmērā, tādēļ apgabaltiesa tos nevērtēs.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, un 329.panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt SIA „/nosaukums E/" pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru SIA „/nosaukums E/" tiktu atlīdzināti zaudējumi 3 596 538,45 *euro* apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt Senāta Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, kasācijas sūdzību iesniedzot Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja I.Juhņeviča-Knoka

Tiesneši S.Kanenberga

V.Poķis